

Bryssel 17.7.2020
COM(2020) 327 final

KOMISSION KERTOMUS

**EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA
TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMELLE**

**ULKOSUHTEISIIN LIITTYVIEN HANKKEIDEN TAKUURAHASTO JA SEN
HALLINNOINTI VUONNA 2019**

{SWD(2020) 136 final}

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	2
2.	Rahaston taloudellinen tilanne ja merkittävät liiketoimet	2
2.1.	Rahaston taloudellinen tilanne 31. joulukuuta 2019.....	2
2.2.	Rahaston merkittävät liiketoimet vuonna 2019	3
2.2.1	Rahastolle vuonna 2019 esitetyt takausvaateet.....	3
2.2.2	Takuurahaston rahoittaminen vuonna 2019.....	3
2.3.	Raportointiajankohdan jälkeiset merkittävät liiketoimet (maaliskuun 2020 loppuun mennessä)	3
3.	Rahaston konsolidoimaton tilinpäätös	3
3.1.	Konsolidoimaton taloudellinen tilanne 31. joulukuuta 2019.....	4
3.2.	Konsolidoimaton tuloslaskelma.....	5
4.	Rahaston varainhallinta	6
4.1.	Sijoituspolitiikka.....	6
4.2.	Vuoden 2019 tulos ja markkinakehitys	7
5.	Rahastolle esitetyt takausvaateet	7
6.	EIP:n palkkio	7

1. JOHDANTO

Takuurahasto ulkosuhteisiin liittyville hankkeille, jäljempänä 'rahasto', perustettiin 25. toukokuuta 2009 annetulla neuvoston asetuksella (EY, Euratom) N:o 480/2009¹, jäljempänä 'rahastoasetus'. Jos lainansaaja laiminlyö Euroopan unionin myöntämän tai takaaman lainan takaisinmaksun, laina maksetaan takaisin rahastosta. Rahastoasetuksen 7 artiklan nojalla komissio antoi rahaston varainhoidon Euroopan investointipankin (EIP) hoidettavaksi Euroopan unionin ja EIP:n välisen, 25. marraskuuta 1994 allekirjoitetun ja myöhemmin 23. syyskuuta 1996, 8. toukokuuta 2002, 25. helmikuuta 2008, 9. marraskuuta 2010 ja 28. syyskuuta 2018 muutetun sopimuksen² mukaisesti.

Rahastoasetuksen 8 artiklassa säädetään seuraavaa: ”Komissio toimittaa viimeistään seuraavan varainhoitovuoden toukokuun 31 päivänä Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle vuosikatsauksen rahaston tilanteesta ja hoidosta edellisenä varainhoitovuotena.”

Tiedot rahaston tilanteesta ja hoidosta esitetään tässä kertomuksessa ja komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa. Tiedot perustuvat EIP:ltä sopimuksen mukaisesti saatuihin tietoihin.

2. RAHASTON TALOUDELLINEN TILANNE JA MERKITTÄVÄT LIKETOIMET

2.1. Rahaston taloudellinen tilanne 31. joulukuuta 2019

Rahaston varat olivat 31. joulukuuta 2019 yhteensä 2 828 738 292,88 euroa (31. joulukuuta 2018 varat olivat 2 609 881 747,51 euroa) (ks. valmisteluasiakirjan liite: rahaston tilinpäätös, EIP:n mukaan).

Rahaston taseen loppusumma kasvoi noin 218,86 miljoonaa euroa vuonna 2019. Tämä johtuu pääasiassa seuraavista seikoista:

Lisäykset:

- EU:n talousarviosta maksettiin 240,15 miljoonaa euroa (rahoitettava määrä), jotta rahasto pääsisi 9 prosentin tavoitesummaan maksamattomien velkojen kokonaismäärästä.
- Rahoitustoimien taloudellinen tulos oli 25,13 miljoonaa euroa.
- Sijoitussalkun arvo nousi 8,6 miljoonaa euroa, mikä johtui arvon mukautuksesta markkinahintaan.

Vähennykset:

- Rahasto kattoi laiminlyödyt maksut, joiden kokonaissumma on 54,9 miljoonaa euroa.

¹ EUVL L 145, 10.6.2009, s. 10. Asetuksella kodifioitiin ja kumottiin takuurahaston perustamisesta ulkosuhteisiin liittyville hankkeille 31 päivänä lokakuuta 1994 annettu asetus (EY, Euratom) N:o 2728/94. Sitä on muutettu 14.3.2018 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/409.

² Täydennys N:o 5 Euroopan unionin ja Euroopan investointirahaston väliseen takuurahaston hallinnointia koskevaan sopimukseen – viite: Ares(2018)5207374, 10.10.2018.

2.2. Rahaston merkittävät liiketoimet vuonna 2019

2.2.1 Rahastolle vuonna 2019 esitetyt takausvaateet

Syyria

EIP:llä on ollut vuonna 2019 edelleen erääntyneitä valtionlainasaatavia Syyrialta. Tämän vuoksi EIP on sen ja EU:n välisen takuusopimuksen mukaisesti turvautunut EU:n takuurahastoon 14 kertaa 31. joulukuuta 2019 mennessä. Rahastosta on maksettu kaikkiaan 54,91 miljoonaa euroa (ks. kohta 5).

2.2.2 Takuurahaston rahoittaminen vuonna 2019

Helmikuussa 2019 talousarviosta siirrettiin rahastoon 103,2 miljoonaa euroa. Tämä summa vastasi talousarviosta vuonna 2018 rahoitettavaa määrää.

Myös laskelma EU:n talousarviosta rahastoon vuonna 2020 siirrettävästä rahoitusosuudesta laskettiin helmikuussa 2019. Helmikuussa 2020 siirrettäväksi määrätty summa oli 240,15 miljoonaa euroa. Se laskettiin asetuksen 3 artiklan ja 5 artiklan mukaisesti:

Rahastoasetuksen 3 artiklassa rahaston tavoitesummaksi vahvistetaan 9 prosenttia kustakin toimesta aiheutuvien pääomasitoumusten kokonaismäärästä, johon lisätään kertyneet maksamattomat erääntyneet korot.

Rahastoasetuksen 5 artiklan mukaan talousarviosta rahastoon vuonna $n + 1$ siirrettävän määrän perusteena on vuoden $n - 1$ lopun tavoitesumman ja rahaston varojen nettoarvon välinen erotus, joka lasketaan vuoden n alussa.

Jotta rahaston varat kattaisivat 9 prosenttia voimassa olevien pääomasitoumusten kokonaismäärästä, vuoden 2020 EU:n talousarvioon sisällytettiin 240,15 miljoonan euron määrä rahastoon maksettavaa osuutta varten. Määrä laskettiin 31. joulukuuta 2018 voimassa olevan takauksella katetun lainakannan perusteella. Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyivät määrän, ja se kirjattiin rahaston taseessa vastaaviin (saamisiksi) 31. joulukuuta 2019.

2.3. Raportointiajankohdan jälkeiset merkittävät liiketoimet (maaliskuun 2020 loppuun mennessä)

Helmikuussa 2020 EU:n talousarviosta siirrettiin rahastoon edellä mainittu rahoitettava määrä 240,15 miljoonaa euroa.

Tammi- ja maaliskuussa 2020 kahden Syyrian maksulainlyöntejä koskevan vaateen perusteella maksettiin yhteensä 10,6 miljoonaa euroa (3,2 miljoonaa euroa ja 7,4 miljoonaa euroa, mukaan lukien EIP:n asettamat sakot).

3. RAHASTON KONSOLIDOIMATON TILINPÄÄTÖS

Takuurahaston konsolidoimaton tilinpäätös laaditaan, jotta huomioon voidaan ottaa kirjanpitotapahtumat, joita ei ole sisällytetty EIP:n laatimaan rahaston tilinpäätökseen (ks. valmisteluasiakirja). Ne ovat osa EU:n konsolidoitua tilinpäätöstä.

3.1. Konsolidoimaton taloudellinen tilanne 31. joulukuuta 2019

Tase – vastaavaa

	31. joulukuuta 2019	31. joulukuuta 2018
LYHYTAIKAISET VARAT	2 312 151 734	2 275 342 664
Rahoitusvarat	2 312 151 734	2 275 342 664
PITKÄAIKAISET VARAT	277 139 064	231 316 149
Rahoitusvarat	233 048 865	189 758 096
Saamiset	1 290 863	-
Käteisvarat ja muut rahavarat	42 799 336	41 558 053
VARAT YHTEENSÄ	2 589 290 798	2 506 658 813

Tase – vastattavaa

	31. joulukuuta 2019	31. joulukuuta 2018
RAHOITTAJIEN VARAT	2 407 419 308	2 295 687 144
Euroopan komission rahoitusosuus	1 950 195 297	1 846 972 362
Käyvän arvon rahasto	20 859 023	12 227 192
Kertyneet voittovarot	436 364 988	436 487 590
PITKÄAIKAISET VELAT	111 685 549	159 153 609
Rahoitusvaraukset	111 685 549	159 153 609
LYHYTAIKAISET VELAT	70 185 941	51 818 060
Rahoitusvaraukset	49 709 547	50 777 871
Rahoitusvakuuksiin liittyvät velat	19 590 000	
Muut velat	886 394	1 040 189

RAHOITTAJIEN VARAT JA VELAT YHTEENSÄ	2 589 290 798	2 506 658 813
---	---------------	---------------

Rahaston konsolidoimattoman taseen (2 589 290 798 euroa) ja EIP:n laatiman rahaston tilinpäätöksen (2 828 738 292,88 euroa) välinen erotus on 239,4 miljoonaa euroa, ja se johtuu pääasiassa seuraavista seikoista:

- Konsolidoimaton tase (vastaavaa) sisältää:
 - Kaikki ne määrät, jotka on siirretty EU:lle seurauksena EIP:n takauksen nojalla vaatimista maksusuorituksista, joilla katetaan laiminlyötyjä takaisinmaksueriä (rästejä sekä kertyneitä viivästyskorkoja). Syyrian poliittisen tilanteen johdosta ja Euroopan komission tilinpitäjän päätöksen perusteella nämä määrät on kuitenkin kirjattu kokonaisuudessaan järjestämättömiksi lainoiksi vuoden 2019 tilinpäätöksessä.
 - EIP:ltä 0,7 miljoonan euron saaminen osittain takaisin peritystä Enfidhan lentoaseman (Tunisia) lainasta; EIP:n joulukuussa 2019 perimät varat talletettiin takuurahaston pankkitilille tammikuussa 2020.
- Konsolidoimaton tase ei sisällä EU:n talousarviosta rahastoon vuonna 2020 maksettua 240,2 miljoonan euron rahoitusosuutta, koska tämä saaminen kompensoituu vastaavalla lyhytaikaisella velalla EU:n konsolidoidussa tilinpäätöksessä.
- Rahastosta EIP:lle maksetut määrät (ja mahdolliset myöhemmät takaisinperinnät ja kertyneet viivästyskorot) merkitään EIP:n laatimaan tilinpäätökseen nettovarojen (EU:n rahoitusosuus) vähennyksinä (lisäyksinä). Konsolidoimattomassa tilinpäätöksessä EIP:lle takauksen nojalla maksettuja määriä ei vähennetä nettovaroista niiden muuttuessa siirtyneiksi määräksi. Määrät kirjataan joko tuotoiksi (kertyneet viivästyskorot ja sakot, valuuttakurssivoitot) tai kuluiksi (varaukset, arvonalenemiset, rahoitusvakuuksiin liittyvät velat, valuuttakurssitappiot). Tämä johtaa pysyvään erotukseen EIP:n laatimaan tilinpäätökseen merkittyjen nettovarojen (EU-rahoitusosuus ja kertyneet voittovarot) ja Euroopan komission laatimaan konsolidoimattomaan tilinpäätökseen merkittyjen nettovarojen välillä.

3.2. Konsolidoimaton tuloslaskelma

Samoin kuin konsolidoimaton tase, konsolidoimaton tuloslaskelma on laadittu sitä varten, että se sisällytetään EU:n konsolidoituun tilinpäätökseen.

	2019	2018
Toiminnan tuotot	266 252	2 928 446
Toiminnan kulut	(3 494 876)	(4 876 241)
TOIMINNAN TULOS	(3 228 615)	(1 947 795)

Rahoitustuotot	42 681 966	30 241 834
Rahoituskustannukset	(39 575 953)	(20 906 275)
RAHOITUSTOIMINNAN TULOS	3 106 013	9 335 559
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS	(122 602)	7 387 764

- Toiminnan tuottoihin sisältyy valuuttakurssivoittoja 0,3 miljoonaa euroa.
- Toiminnan kulut muodostuvat pääasiassa EIP:n varainhoitokuluista (0,8 miljoonaa euroa), EIP:n ulkoisista takaisinperintämaksuista (0,2 miljoonaa euroa) ja lisäksi Syyrian lainojen tulevien maksuerien rahoitusvarauksiin (2,2 miljoonaa euroa).
- Rahoitustuotot muodostuvat lähinnä sijoitussalkun korkotuotoista (7,7 miljoonaa euroa), rahoitusvarojen toteutuneista myyntivoitoista (16,8 miljoonaa euroa), riskikorvauksesta (2,2 miljoonaa euroa), joka maksetaan taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämisaloitteen yksityisen valtuuden piiriin kuuluvien toimien perusteella, ja siirtyneille määrille kertyneistä viivästyskoroista (15,9 miljoonaa euroa).
- Rahoituskulut muodostuvat lähinnä EU:lle vuonna 2019 siirrettyjen varojen arvonalenemisesta (19,6 miljoonaa euroa, ks. kohta 5), rahoitusvarojen toteutuneista myyntitappioista (0,3 miljoonaa euroa) ja taseeseen merkitystä velasta (19,6 miljoonaa euroa), joka johtui taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämisaloitteen yksityisen valtuuden toimiin liittyvästä rahoitusvakuudesta.

4. RAHASTON VARAINHALLINTA

4.1. Sijoituspolitiikka

Rahaston rahoitusomaisuus on sijoitettu hallinnointisopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna³, liitteessä määrättyjen varainhoitoperiaatteiden mukaan. Näin ollen monetaarisiin varoihin on sijoitettava riittävästi varoja lyhytaikaisten (alle yhden vuoden) ulosvirtausten kattamiseksi suhteessa, joka määritetään vuotuisessa investointistrategiassa. Jäljelle jäävät varat voidaan kohdentaa keskipitkän ja pitkän aikavälin instrumentteihin, joiden erääntymisaika on enintään 10 vuotta ja 6 kuukautta maksupäivästä lukien (keskipitkän ja pitkän aikavälin salkku). Rahaston arvopaperisijoitusten muunnettu kokonaisduraatio oli vuoden 2019 lopussa noin 3 vuotta.

³ Sopimusta on muutettu 23. syyskuuta 1996 tehdyllä täydennyksellä N:o 1, 8. toukokuuta 2002 tehdyllä täydennyksellä N:o 2, 25. helmikuuta 2008 tehdyllä täydennyksellä N:o 3, 9. marraskuuta 2010 tehdyllä täydennyksellä N:o 4 ja syyskuussa 2018 tehdyllä täydennyksellä N:o 5.

4.2. Vuoden 2019 tulos ja markkinakehitys

Rahaston arvopaperisijoitusten tulosta seurattiin markkinahintaan arvostettuna. Vuonna 2019 rahaston arvopaperisijoituksista saatiin terve 1,3 prosentin tuotto vähätuottoisena pysyneessä toimintaympäristössä positiivisen riski-ilmapiirin tukemana. Tuotto alitti vertailuarvonsa -9,03 peruspisteellä. Positiivinen tuotto merkitsi 33 miljoonan euron rahoitusosuutta. Vuoden 2019 lopussa rahaston arvopaperisijoitusten markkina-arvo oli noin 2 580 miljoonaa euroa.

Talousnäköymien heikkenemisen, vaimean inflaation ja geopoliittisen kehityksen heikkenemisriskien vuoksi rahapolitiikka on kääntynyt elvyttäväksi. Yhdysvaltojen keskuspankki alensi federal funds -korkoa kolme kertaa vuoden 2019 jälkipuoliskolla ja käänsi näin vuonna 2015 alkaneen kiristyvän rahapolitiikan elvyttäväksi. Lisäksi EKP toteutti syyskuussa elvytyspaketin, johon sisältyivät talletuskoron leikkaaminen 10 peruspisteellä, kohdennetun pitempiaikaisen rahoitusoperaation jatkaminen, kaksitasoisen talletuskorkojärjestelmän käyttöönotto ja jatkuva määrällisen keventämisen ohjelma.

Valmistusteollisuus supistui sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa maailmankaupan heikon tilanteen vuoksi. Myös palvelusektorin kasvu hidastui, mutta jatkui edelleen. Euroalueen inflaatio oli alle keskuspankkien tavoitteen, kun taas Yhdysvaltojen inflaatio läheni tavoitetta, mutta Yhdysvaltojen keskuspankki ei pitänyt kasvua tyydyttävänä.

Geopoliittiset riskit kasvoivat elokuussa, kun kaupan jännitteet Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä kiristyivät ja brexitistä johtuva epävarmuus heikensi sijoittajien mielialaa Euroopassa. Euroopassa ja Yhdysvalloissa korot laskivat syyskuuhun asti keskuspankkien elvyttävän rahapolitiikan, alhaisten kasvuodotusten ja geopoliittisia riskejä koskevan epävarmuuden vuoksi.

Vuoden viimeisellä neljänneksellä korot nousivat jonkin verran geopoliittisten jännitteiden lieventymisen ja vakautumiseen viittaavien taloustietojen seurauksena. Keskuspankkien elvytystoimien seurauksena luottomarginaalien trendi oli ajoittaisista nousuista huolimatta laskeva.

5. RAHASTOLLE ESITETYT TAKAUSVAATEET

Syvria

EIP:llä on ollut marraskuusta 2011 lähtien maksamattomia erääntyneitä valtionlainaa koskevia saatavia Syyrialta. Tämän vuoksi EIP on sen ja EU:n välisten takuusopimusten mukaisesti turvautunut EU:n takuurahastoon 77 kertaa 31. joulukuuta 2019 mennessä. Rahastosta on maksettu kaikkiaan 475,96 miljoonaa euroa (mukaan lukien EIP:n asettamat sakot sekä takaisin perityt määrät).

6. EIP:N PALKKIO

EIP:n palkkio muodostuu hallinnointipalkkiosta ja takaisinperintämaksuista. Hallinnointipalkkio kattaa rahaston omaisuudenhoidon. Takaisinperintämaksut kattavat EIP:n ulkoiset perintäkulut, jotka koskevat EU:n takauksen piiriin kuuluvia takaisinmaksujen laiminlyöntejä unionin ulkopuolella toteutettavien EIP:n rahoitustoimien osalta.

Sopimuksen toisessa täydennyksessä, joka on tehty 8. toukokuuta 2002, määrätään, että EIP:n hallinnointipalkkio lasketaan soveltamalla rahaston omaisuuden kuhunkin erään alenevaa vuosipalkkioprosenttia. Palkkio lasketaan rahaston vuotuisten varojen keskimääräisestä arvosta.

Vuonna 2019 EIP:n hallinnointipalkkioksi vahvistettiin 817 747 euroa, joka merkittiin tuloslaskelmaan kuluihin ja kirjattiin taseeseen siirtovelkana.

Komission ja EIP:n välillä joulukuussa 2018 allekirjoitettu takaisinperintäsopimus koskee ainoastaan EIP:n ulkoisia (eikä enää sisäisiä) perintäkuluja.